

Angol telivér kancák vemhességi idejét befolyásoló néhány tényező vizsgálata

Orbán Dorina Klaudia

Lótenyésztő, lovassport szervező agrármérnöki alapképzés, nappali

Állattenyésztési Tudományok Intézet

Belső témavezető: Dr. Bokor Árpád, egyetemi docens, Kaposvári campus

A ló szezonálisan poliösztroszos, unipara állatfaj, amely átlagosan 335 napos vemhességi idővel rendelkezik, de igen nagy változékonyságot mutat ezen a téren (320-360 nap). Továbbá a közelgő ellés jelei is rendkívül változékonyak, ami miatt a kancákat vemhességük végén folyamatos megfigyelés alatt kell tartani. Ahhoz, hogy a tenyésztők munkája megtérüljön, elvárt az évi egy csikó kancánkként. Ennek érdekében pedig a lehető legpontosabban kell megbecsülni a vemhesség időtartamát, az ellés várható idejét, amihez elengedhetetlen az azt befolyásoló tényezőknek az ismerete.

Célkitűzésem volt, hogy kiderítsem, elsősorban mely tényezők befolyásolhatják a hazai angol telivér kancák vemhességi idejét.

Az általam vizsgált angol telivér ménes 2014-2023 közötti tenyésztési adatait dolgoztam fel. A vizsgálatba 121 kanca 310 életképes csikót eredményező vemhességi adatai tartoztak. Az adatbázis az alábbiakat tartalmazta: a kanca törzskönyvi neve, születési dátuma, fedeztetéseinek dátuma, a fedezőmén törzskönyvi neve, a csikó születési dátuma és a csikó neme.

A vemhességi időt az ellés és az utolsó fedeztetés dátuma között eltelt időként értelmeztem. SAS® OnDemand for Academics (2023), általános lineáris modell használatával elemeztem a vemhességre ható tényezőket. Fix hatásként kezeltem az ellés dátumát, kanca elléskori életkorát és a csikó nemét. Az eltérő csoportonkénti elemszámok miatt a legkisebb négyzetek elvét alkalmaztam. A csikók ivararányát χ^2 próbával állapítottam meg.

Megvizsgáltam a **kanca életkorának**, **ellési évének** és **hónapjának**, valamint a **csikó ivarának** hatását a vemhességi időre, valamint meghatároztam a csikók ivararányát és az átlagos vemhességi időt.

Eredményeim alapján a vemhességi idő hosszára szignifikáns hatást gyakorol mind a négy általam vizsgált tényező.